سواد داده در پشتیبانی از پژوهش ۲/۰

تیبور کولتای(Tibor Koltay)، استاد گروه اطلاعات علم دانشگاه Szent István، مجارستان، سواد نقش مورد در را مطلبی نوشته، که با هم در زیر مطالعه می کنیم: وبلاگ کتابداری انتشارات الزویر در داده در پشتیبانی از پژوهش

اینترنت باعث ایجاد شکل جدیدی از شبکه‌ها شده و امکان دسترسی و دستکاری حجم انبوهی از داده‌های پژوهش[1] ۲/۰ (علوم[2] ۲/۰ یا علوم الکترونیکی[3]) را فراهم می‌کند؛ باعث تغییر رفتار اطلاعاتی و اطلاع‌یابی محققان در علوم محض، علوم اجتماعی و علوم انسانی شده است؛ همچنین، بر رشد کمی و کیفی تولیدات علمی و انتشارات جهانی نیز مؤثر است.

درحالی‌که پژوهش ۲/۰ در نهایت ممکن است منجر به تغییرات در اصول اساسی فعالیت‌های پژوهشی شود، بعضی عوامل مانع گسترده‌تر شدن آن می‌شود.

با وجود این، پژوهش ۲/۰ باعث ایجاد تحول در نقش و وظایف کتابداران و کتابخانه‌های دانشگاهی شده است. به‌طورکلی این تغییرات، خدمات و همچنین فعالیت‌های آموزشی و مفهوم سواد اطلاعاتی را تحت تأثیر قرار داده و شکل جدیدی از سواد با عنوان سواد داده (Data Literacy) ایجاد شده است.

- تحول سواد داده:

سواد اطلاعاتی[4] یک عنصر اصلی از پژوهش است که هنوز هم در ارزیابی سنتی بر اصول اعتماد و اختیار متکی است؛ و همچنین یک ابزار مهم برای ایجاد موازنه اثرات بیش‌ازحد اطلاعات نیز محسوب می‌شود.
در ارائه آموزش سواد اطلاعاتی، استفاده خوب که یکی از اجزای سواد اطلاعاتی است؛ می‌تواند از طریق چارچوب توسعه آموزش سواد اطلاعاتی ویتایی[5] ایجاد شود. این چارچوب، از طرفی، سواد اطلاعاتی را تمرکز بر روی استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

توصیف می‌کند؛ و از سوی دیگر بر احساس نیاز به کسب مشاوره از کتابداران تأکید می‌کند. این چارچوب، چگونگی ایجاد، سازمان‌دهی، اعتباریابی، اشتراک‌گذاری، ذخیره‌سازی داده‌های پژوهشی و همچنین جنبه‌های حقوقی، اخلاقی و امنیتی موردنیاز که شامل ابرداده‌هاست را نشان می‌دهد.

شیلا کورال معتقد است آموزش سواد اطلاعاتی، کلید تمرکز بر توسعه خدمات کتابخانه که اکنون به سمت مدیریت جستجوی اطلاعات آنلاین و وبی است، می‌باشد؛ بنابراین سواد اطلاعاتی باید این فعالیت‌ها را خصوصاً در حوزه یا شکل سواد داده افزایش دهد. هر چقدر پژوهش ۲/۰ تأثیر داشته باشد، کتابخانه‌های دانشگاهی مجبورند به ارائه آموزش سواد اطلاعاتی و خدمات داده پژوهی و انواع دیگر آن بپردازند.

- آموزش سواد داده:

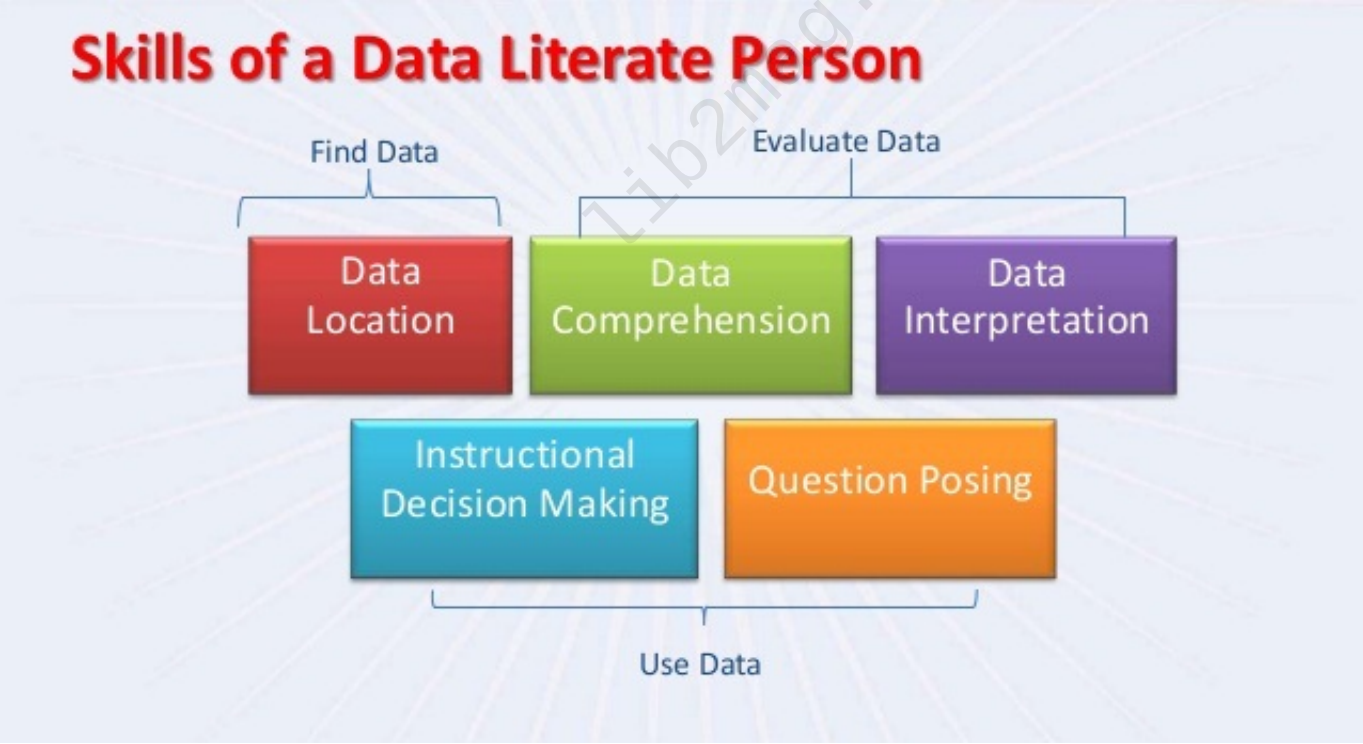

سواد داده بر دو جنبه اجتماعی و فنی داده متمرکز است؛ و کم‌وبیش همهٔ فعالیت‌های مربوط به مدیریت داده‌های پژوهشی مانند گزینش، استناد و ترویج داده‌ها را نیز دربرمی گیرد. یک مثال خوب از این طیف فعالیت‌ها، زیر نظر چارچوب مرکز تحقیقات دانشگاه پردیو (PURR) است. پی.یو.آر. آرشامل نه‌تنها یک مرکز داده‌های پژوهشی بلکه ارائه‌دهنده یک مجموعه از خدمات مرتبط است؛ ازجمله: ایجاد و اجرای برنامه‌های مدیریت داده‌ها، ساخت یک فضای پروژه مشترک آنلاین و در دسترس برای محققان در جهت اشتراک گذاشتن داده‌ها، حمایت از انتشار و توزیع این داده‌ها از طریق ابرداده‌ها، استفاده‌های آماری از داده‌ها و مجموعه‌های آرشیوی داده‌ها.

کتابخانه‌های آموزشگاهی، سازمان‌ها و نهادهای مختلف تأکید کردند که کتابداران برای اینکه در کمک به محققان آماده باشند، خود نیاز به یادگیری سواد داده دارند. در سال ۲۰۱۳، مؤسسه ملی سلامت ایالات‌متحده امریکا[۷] میزبان یک سری کنفرانس تحت وب با تمرکز بر سواد داده برای کتابداران بود؛ و موضوعات آن شامل: خدمات داده، نیازسنجی داده، برنامه‌های مدیریت داده، مبانی گزینش داده و ... بودند.

نمونه اقدامات صورت گرفته در جهت افزایش سواد داده در دانشگاه‌های آمریکا:

1. ارائه یک برنامه درسی مدیریت داده‌های پژوهشی[۸] بر اساس یک مدل همه‌جانبه برای دانشجویان علم اطلاعات دانشگاه پیتسبورگ به‌منظور به دست آوردن درک عمیق‌تر از چرخه زندگی داده‌ها در آزمایشگاه کتابداری؛
2. تلاش‌های عمومی مانند برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزش سواد داده برای کتابداران در دانشگاه هاروارد.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

نتیجه:

به‌عنوان یک کتابدار، کشف خدمات مربوط به علوم ۲/۰ مانند معیارهای جایگزین برای برونداد علمی و سایت‌های شبکه‌های علمی، نشان می‌دهد که سواد داده جلوتر از همه باقی می‌ماند؛ که آن را به یک جزء حیاتی در حمایت از پژوهشگران در محیط پژوهش ۲/۰ تبدیل می‌کند. کتابخانه‌ها باید به توسعه و تعمیق منابع، آموزش و تخصص در این زمینه مانند آپدیت بودن و آشنایی با منابع علمی جدید مانند مجلات و پایگاه‌های داده متعهد شوند.

پانویس ها:

1. Research 2.0
2. Science 2.0
3. e-Science
4. Information Literacy
5. The Vitae Researcher Development Framework
6. Purdue University Research Repository
7. National Institutes of Health
8. Research Data Management

منبع:

این نوشته، ترجمه مطلبی با این عنوان بود: Data literacy in support of Research 2.0

مترجم:شیرین زاهدی

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	شیرین زاهدی
عنوان مقاله:	سواد داده در پشتیبانی از پژوهش ۲/۰
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: 2.0 i-Kitbdr)
دوره مجله(Vol):	
شماره مجله(Issue):	
سال(Year):	۱۳۹۴
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/946

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.